

Гайворонський професійний аграрний ліцей

Правила поведінки у надзвичайних ситуаціях

*Підготувала:
провідний спеціаліст з охорони
праці, викладач спецдисциплін
Юшкова З.А.*

2015 р

ВСТУП

- У світі постійно виникають різного роду небезпеки, які пов'язані з природними або техногенними катаклізмами, аваріями і катастрофами.
- Початок ХХІ століття приніс рекордну кількість небезпек **соціально-політичного характеру.**
- Виникнення небезпечних ситуацій, як правило **загрожує життю людей, завдає великих матеріальних збитків.**
- Нажаль, статистика свідчить, що **переважна кількість аварій, катастроф відбувається за свідомих чи несвідомих дій людини.**
- **Головною причиною такого становища є низький рівень обізнаності населення з існуючою небезпекою техногенного і природного характеру.**

Мета проведення "Дня Цивільного захисту".

- З метою формування у підростаючого покоління **усвідомленої необхідності знань щодо попередження НС**, а також **відпрацювання навичок з дотримання правил поведінки у надзвичайних ситуаціях**, які виникають у побуті; під час трудової діяльності чи в соціальному середовищі, **необхідним є проведення цілеспрямованої профілактичної роботи** з питань забезпечення безпечної життєдіяльності.
- Така робота в нашому ліцеї проводиться практично щоденно: під час уроків “ Організація виробництва ” , “ Захист Вітчизни ”, під час інструктажів з ОП на уроках виробничого навчання; бесід з ОБЖД на класних годинах.
- Підсумком цієї роботи з підготовки учнів за навчальний рік є проведення "Дня Цивільного захисту".

Завдання "Дня Цивільного захисту"

- - вироблення в учнів умінь, навичок грамотно і **чітко діяти в різних надзвичайних ситуаціях** для захисту свого здоров'я та життя;
- - **виховання упевненості в ефективності заходів**, що проводить цивільна оборона;
- - формування і **розвиток** в учнів високих морально-психологічних якостей: мужності, відваги, витримки, **ініціативи та кмітливості**, взаємної виручки, постійної готовності виконати завдання ЦО;
- - **вдосконалення теоретичних знань та практичних навичок** учнів та педагогічного колективу у **захисті від наслідків надзвичайних ситуацій**;
- - визначити готовність структурних ланок ЦО /охорона громадського порядку обслуговування сховищ і ПРУ, протипожежна, санітарна діяльність/ до виконання завдань за своїм призначенням;
- - організувати масову здачу нормативів з цивільної оборони;
- - пропагувати передовий досвід організації та здійснення навчального процесу з ЦО та методичну майстерність учителів, що викладають цей предмет;
- - практично **перевірити вміння учнів користуватися засобами індивідуального захисту, виготовляти найпростіші засоби захисту органів дихання, надавати першу медичну допомогу**;
- - навчити керівний та командно-начальницький склад організації проведенню заходів ЦО.

Надзвичайна ситуація -

це порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом, що може призвести до людських і матеріальних втрат або завдати шкоди навколишньому природному середовищу .

Надзвичайні ситуації бувають:

- ✓ природного характеру
- ✓ техногенного характеру
- ✓ соціально - політичного характеру
- ✓ воєнного характеру

Надзвичайні ситуації природного характеру

Землетрус

**Виверження
вулкану**

**Урагани
Бурі
Смерчі**

**Зсуви
Обвали
Селі**

**НС
природного
характеру**

Лавини

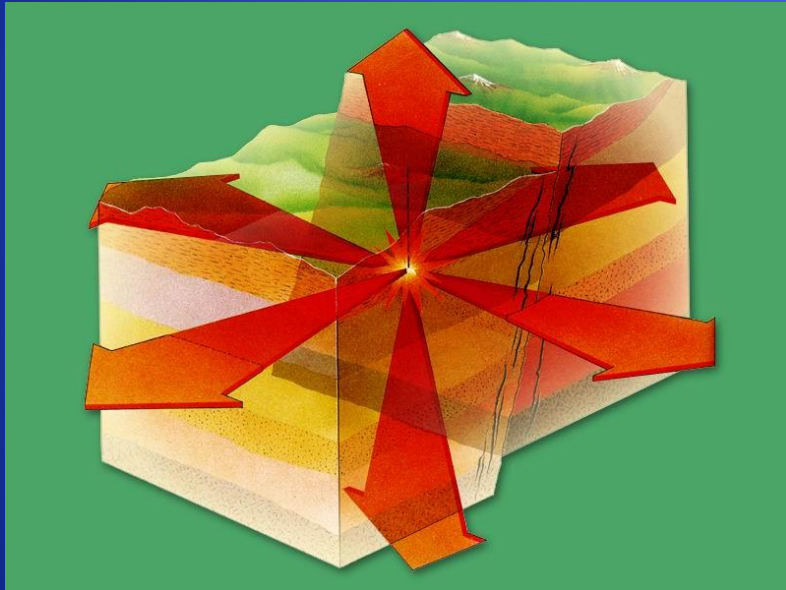
Пожежі

Повені

Цунамі

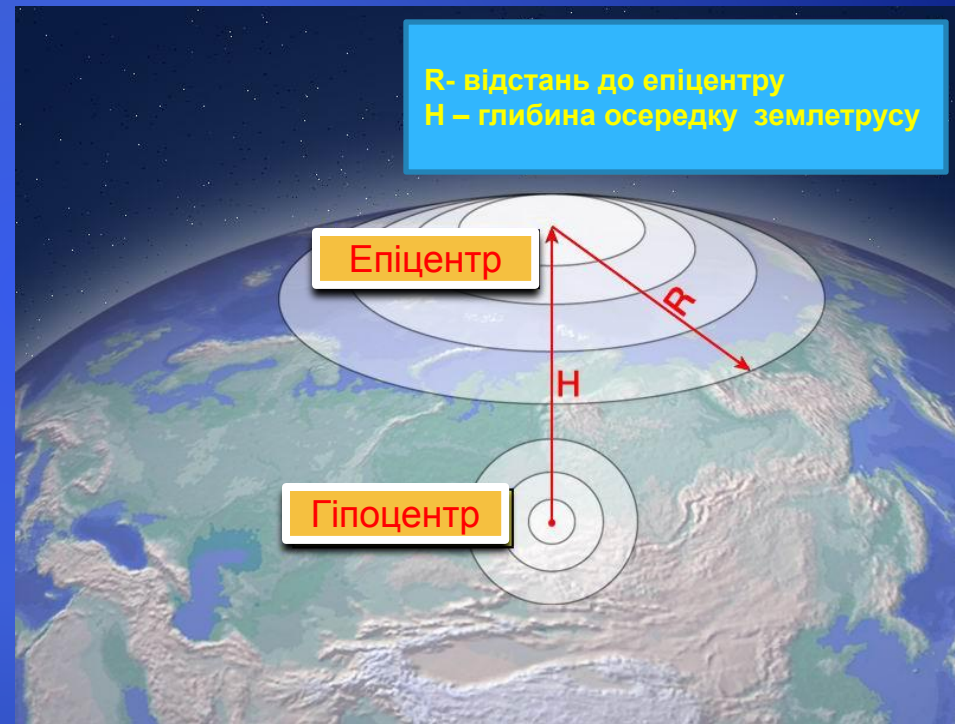
Землетрус -

короткотривалі,
раптові коливання
земної кори,
викликані
перемінним
переміщенням
гірських мас у
надрах Землі.
Ці коливання
передаються на
значні відстані.
Часом землетруси
спричинюють
великі руйнування.

□ **Осередок** землетрусу, тобто точка під землею, яка є джерелом землетрусу, називається **гіпоцентром**.

□ Прямо над гіпоцентром на поверхні землі знаходиться **епіцентр** землетрусу, навколо якого розташовується зона, що відчуває найбільші коливання ґрунту.

Правила безпечної поведінки під час землетрусу

Не піддавайтесь паніці.

Перебуваючи на 1-му поверсі - швидко залишайте будівлю і відійдіть від неї на відкрите місце.

Перебуваючи на 2 -му поверсі і вище, не кидайтесь до сходів або до ліфта.

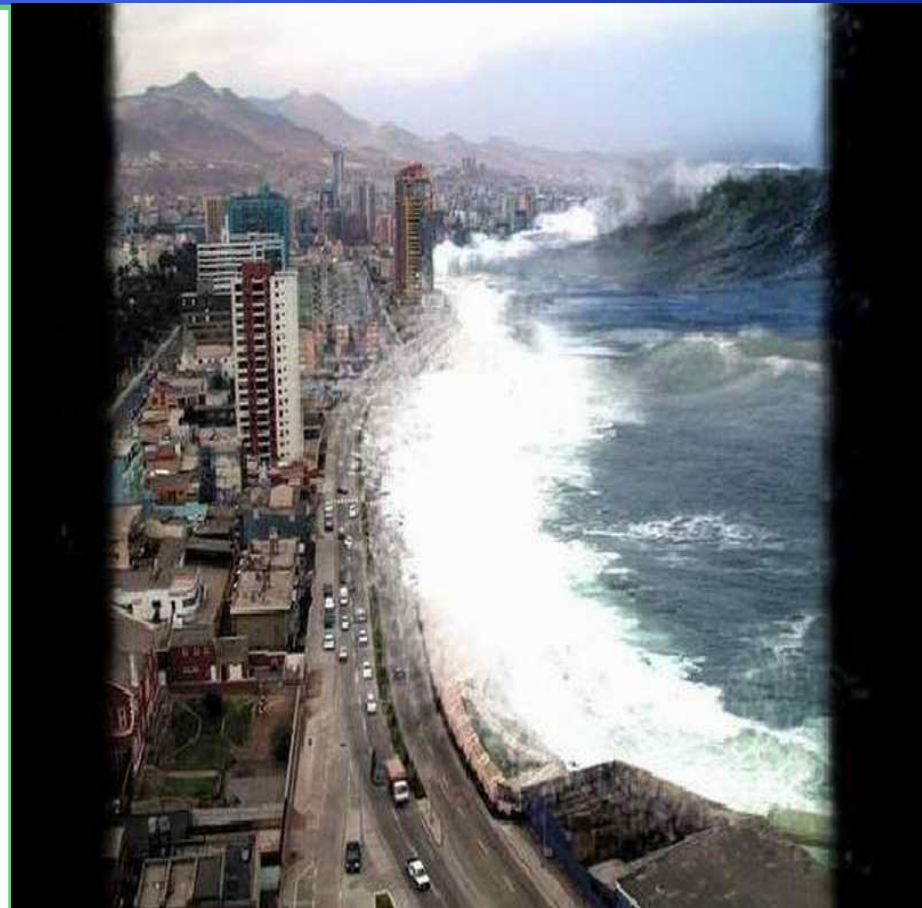
На виході із споруди буде найбільше скупчення людей, а ліфти вийдуть з ладу.

Потрібно зайняти найбільш безпечне місце (на віддаленні від вікон, в отворах внутрішніх капітальних стін, в дверних прорізах, в туалетних кімнатах).

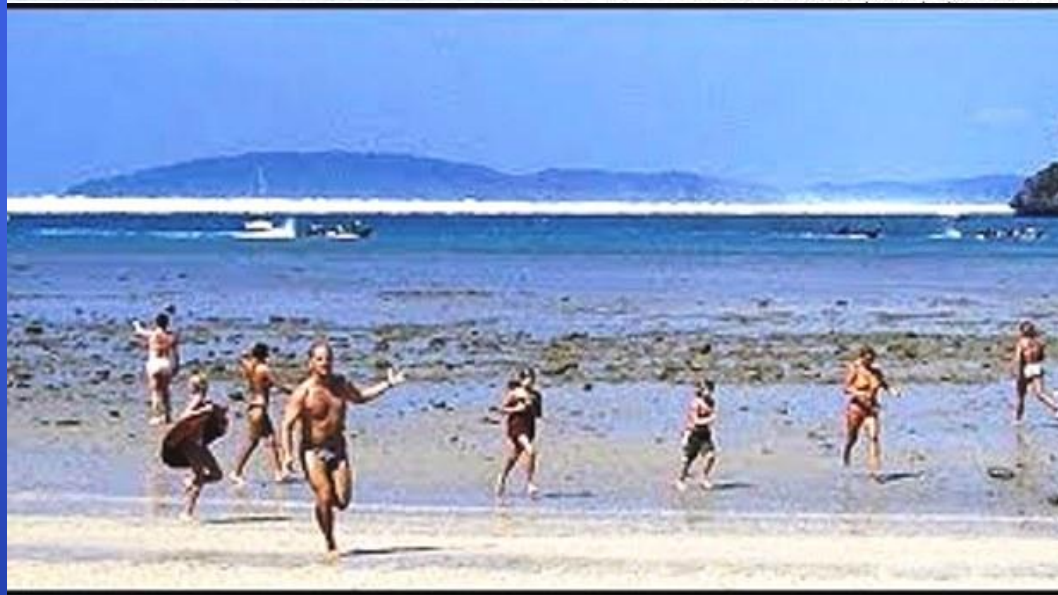
Цунамі

- **Цунамі – довгі і високі хвилі. Причиною більшості цунамі є підводні землетруси**, під час яких відбувається різке **зміщення ділянки морського дна** (підняття або опускання). Більше 80% цунамі виникають на периферії Тихого океану.
- **У відкритому океані** висота хвилі рідко перевищує **один метр**, тому хвиля не є небезпечною для судноплавства.
- **При виході хвиль на мілководдя, поблизу берегу, їх швидкість і довжина зменшуються, а висота збільшується.** Біля берега **висота цунамі може досягати до 30-40 метрів.**

Ваші дії під час цунамі

- Чіткою ознакою цунамі нерідко слугує **відступ океану від берега, більш сильний, ніж при звичайному відливі**. І чим далі йде вода від берега, тим більшою буде хвиля.
- При перших ознаках небезпеки всім необхідно **швидко піднятися на висоту 30-40 м над рівнем моря**.
- Якщо поблизу немає височин, потрібно піти від берега океану **не менш ніж на 2-3 км**.

- Якщо укритися не вдалося і висока хвиля наздоганяє вас, необхідно, набравши побільше повітря, **пірнути вглиб хвилі** і випливати з іншого боку, тоді динамічний удар мине вас.

Nova News
новостной интернет портал

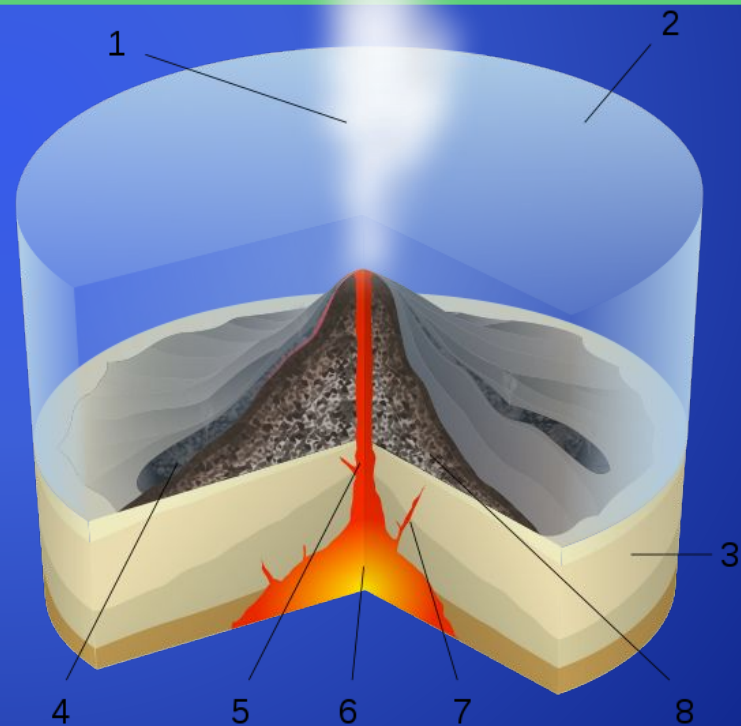
ЩО РОБИТИ ПІСЛЯ ЦУНАМІ

- Чекайте сигналу відбою тривоги. На колишнє місце повертайтеся після того, як переконаєтеся, що на морі протягом двох-трьох годин не було високих хвиль.
- Входячи у будинок, перевірте його міцність, схоронність вікон і дверей. Переконайтеся, що немає тріщин в стінах і перекритті, немає підмиву фундаментів. Уважно перевірте наявність витоків газу в приміщеннях; стан електроосвітлення.
- Повідомте в комісію з надзвичайних ситуацій про стан Вашого будинку.
- Активно включайтеся в команду з проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в пошкоджених будівлях, розшуку потерпілих і надання їм необхідної допомоги.

Вулкан

Це геологічне утворення на поверхні кори Землі або іншої планети, пов'язане каналом з **магматичним вогнищем на глибині**.

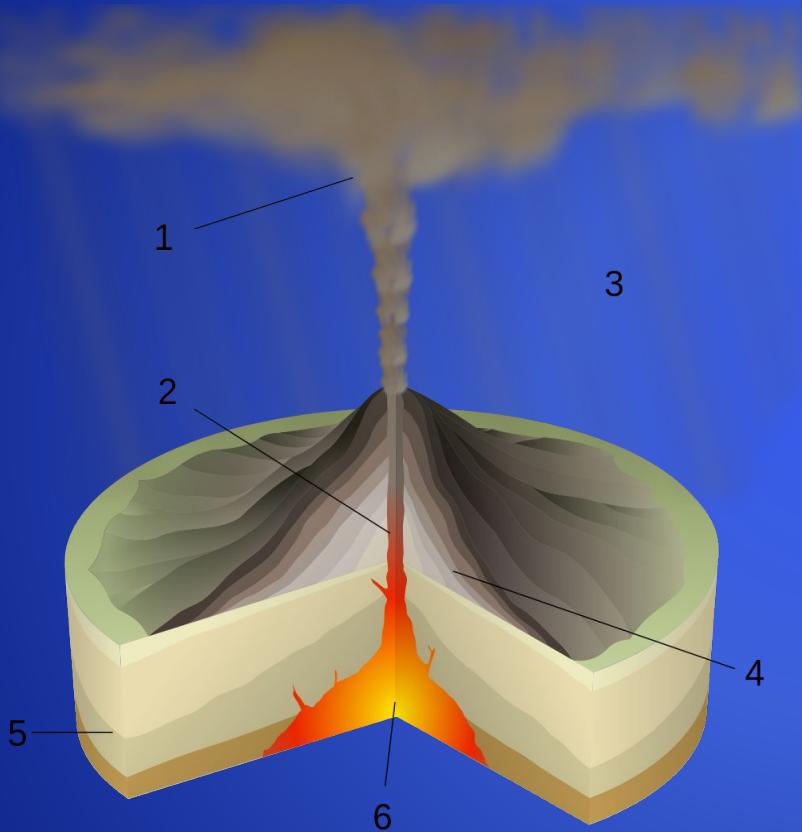
Під час дії вулкану виходить на поверхню, викидається **лава**, водяна пара, попіл, вулканічні гази, уламки гірських порід.

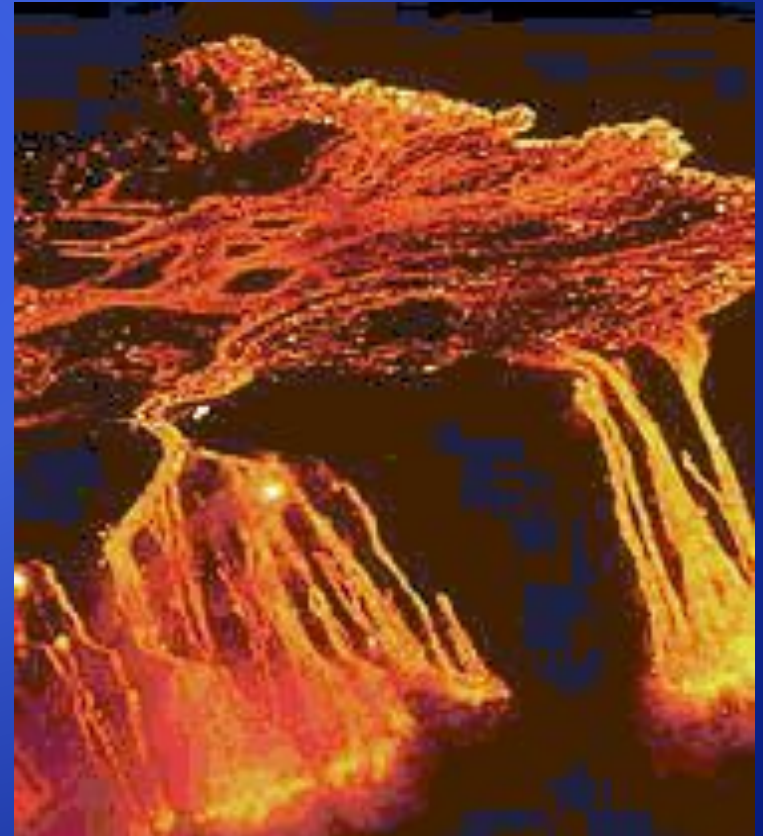
Магма

Це розплавлена маса, яка може підніматися з парами води і газами з глибини наверх.

Коли **магма виливається** з отворів (кратер, жерло) її називають **лавою**.

1: Шлейф попалу, 2: Магматичний канал,
3: Дощ вулканічного попалу, 4: Пласти лави і попалу, 5: Пласт породи, 6: Магматична камера

Везувій

- Один з трьох діючих вулканів Італії. Вважається одним з найбільш небезпечних вулканів світу. Відомо більше **80 значних його вивержень**.
- Найбільш відоме - відбулося у 79 н.е. і призвело до загибелі 4 римських міст, в тому числі – Помпеї.

Розкопки на місці загибелі жителів Помпеї

- Розпечена лава рухалась з величезною швидкістю 500 км / год. При цьому температура потоку досягала 300 °С.
- Все, що траплялося на шляху, миттєво згорало.
- Люди, що були застигнуті на вулицях Помпеї, засмажились живцем.
- Люди, які сховалися в підвалах, задихнулися від розпеченого повітря. Загибель прискорив вулканічний попіл. Він потрапляв у легені і перетворювався там в цемент.

Що робити, якщо виверження вулкану застигло вас на вулиці?

- Якщо ви їдете на машині, то колеса обов'язково загрузнуть у шарі попелу.
- Машину потрібно залишити і добиратися пішки.
- Необхідно остерігатися «куль» з розжареного пилу і газів (бомб).
- Не піддавайтесь паніці і намагайтесь евакуюватися в безпечний район.

Комментарии к фото на NewsInPhoto.ru

ПОЖЕЖА

- **Неконтрольований процес горіння, який супроводжується знищенням матеріальних цінностей і складає небезпеку для життя людей.**

Види лісних пожеж

```
graph TD; A[Види лісних пожеж] --> B[низова]; A --> C[верхова]; A --> D[підземна]; B --> B1[стійка]; B --> B2[побіжна]; C --> C1[стійка]; C --> C2[побіжна];
```

низова

верхова

підземна

стійка

побіжна

стійка

побіжна

Низова стійка пожежа

- Обгорає лісова підстилка, коріння дерев, гине підлісок.

Верхові пожежі

- Виникають в посушливу погоду при сильних вітрах.
- У молодняках - низова пожежа через низько опущені крони переходить у верхову пожежу навіть при слабкому вітрі.

Вогняний шторм

- Це вихор розпеченого повітря, що перетворює на попіл все на своєму шляху.
- Швидкість вихру - 200 км / годину

ТОРФЯНІ ПОЖЕЖІ

Це вид лісових пожеж, при яких горить шар торфу і коріння дерев.

Торф горить під землею без доступу повітря і навіть під водою!

✓ **Причини виникнення :**

- ✓ неправильне поводження з вогнем,
- ✓ розряд блискавки
- ✓ самозаймання, яке може відбуватися при температурі вище 50 градусів за Цельсієм.

Ознака торф'яної пожежі - гаряча земля і дим з ґрунту.

Обов'язково повідомляй: на якому поверсі пожежа, щоб рятувальники приїхали з відповідним знаряддям !

Своєчасно проведь технічне опосвідчення вогнегасника

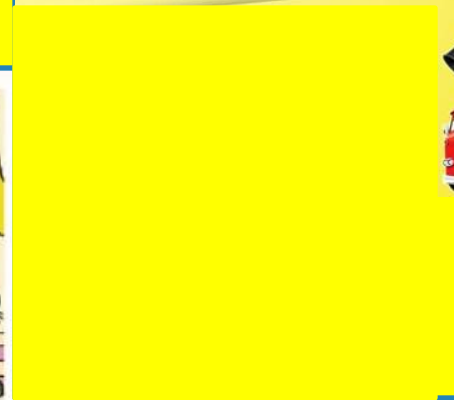
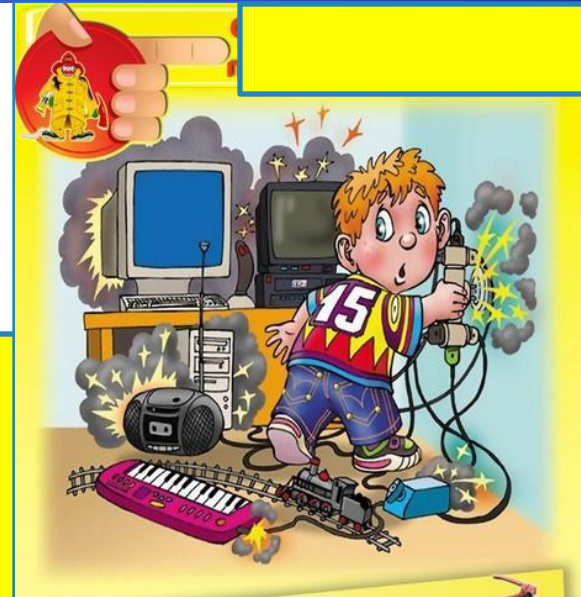
1. Які вимоги пожежної безпеки порушено на даних малюнках?

2. Які вимоги пожежної безпеки порушено на даних малюнках?

3. Які вимоги пожежної безпеки порушено на даних малюнках?

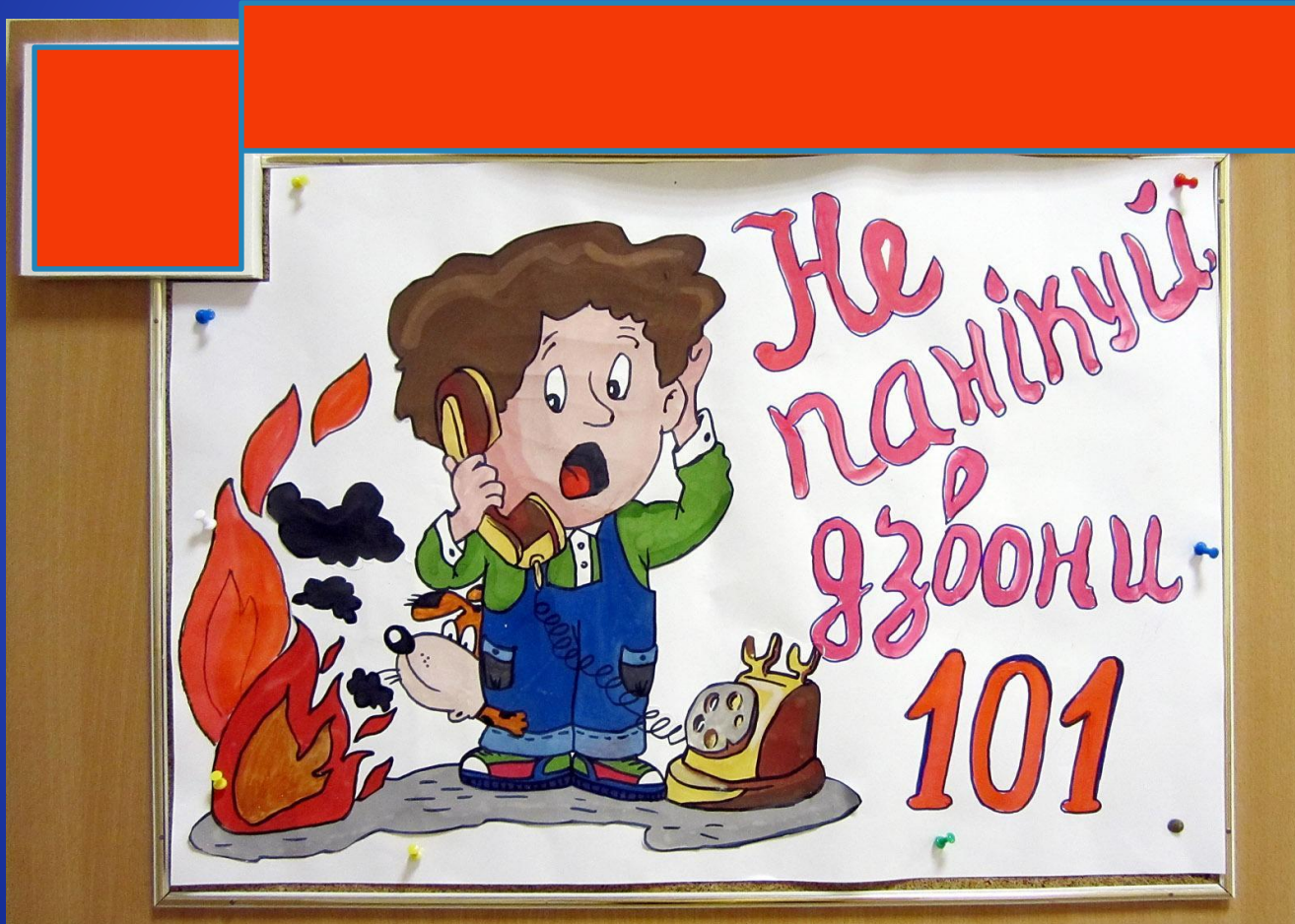
4. Які вимоги пожежної безпеки порушено на даних малюнках?

5. Які вимоги пожежної безпеки порушено на даному малюнку?

Запам'ятай номер пожежної рятувальної служби

Якщо потрібно гасити пожежу
водою – пусти воду у ванну.

Дії в разі займання одягу

- Якщо на вас чи на іншому потерпілому загорілася одяга , потрібно падати на землю і перевертатися, щоб збити полум'я.
- Якщо потерпілий в паніці не чує вашої поради – обережно штовхніть його на землю.

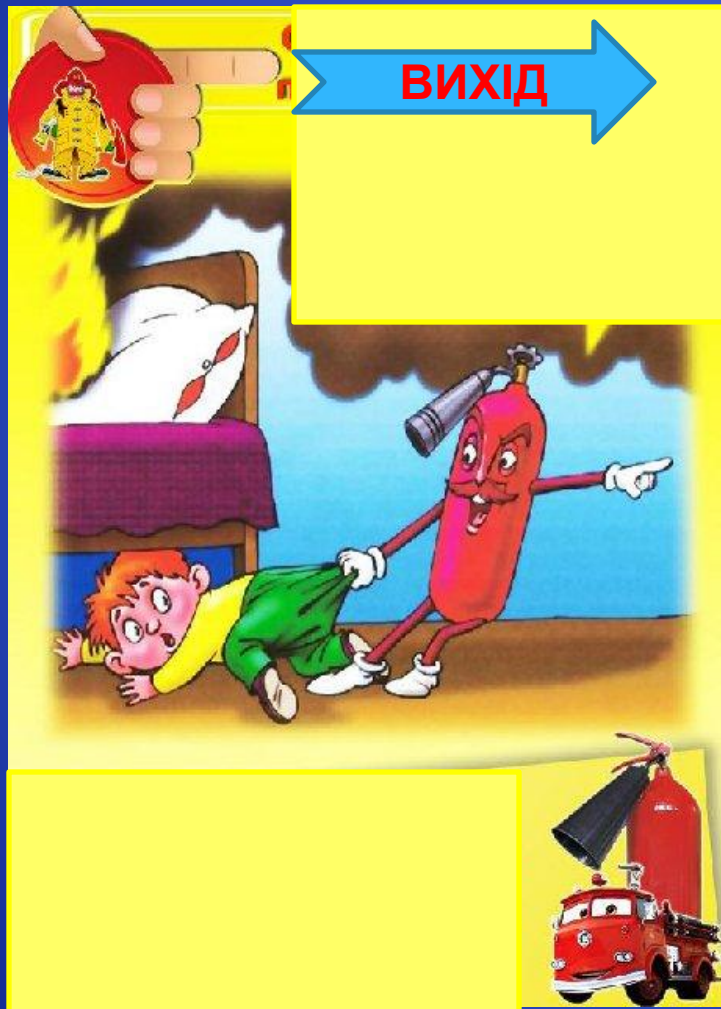

*Рис. 7.
Дії в разі
займання
одягу*

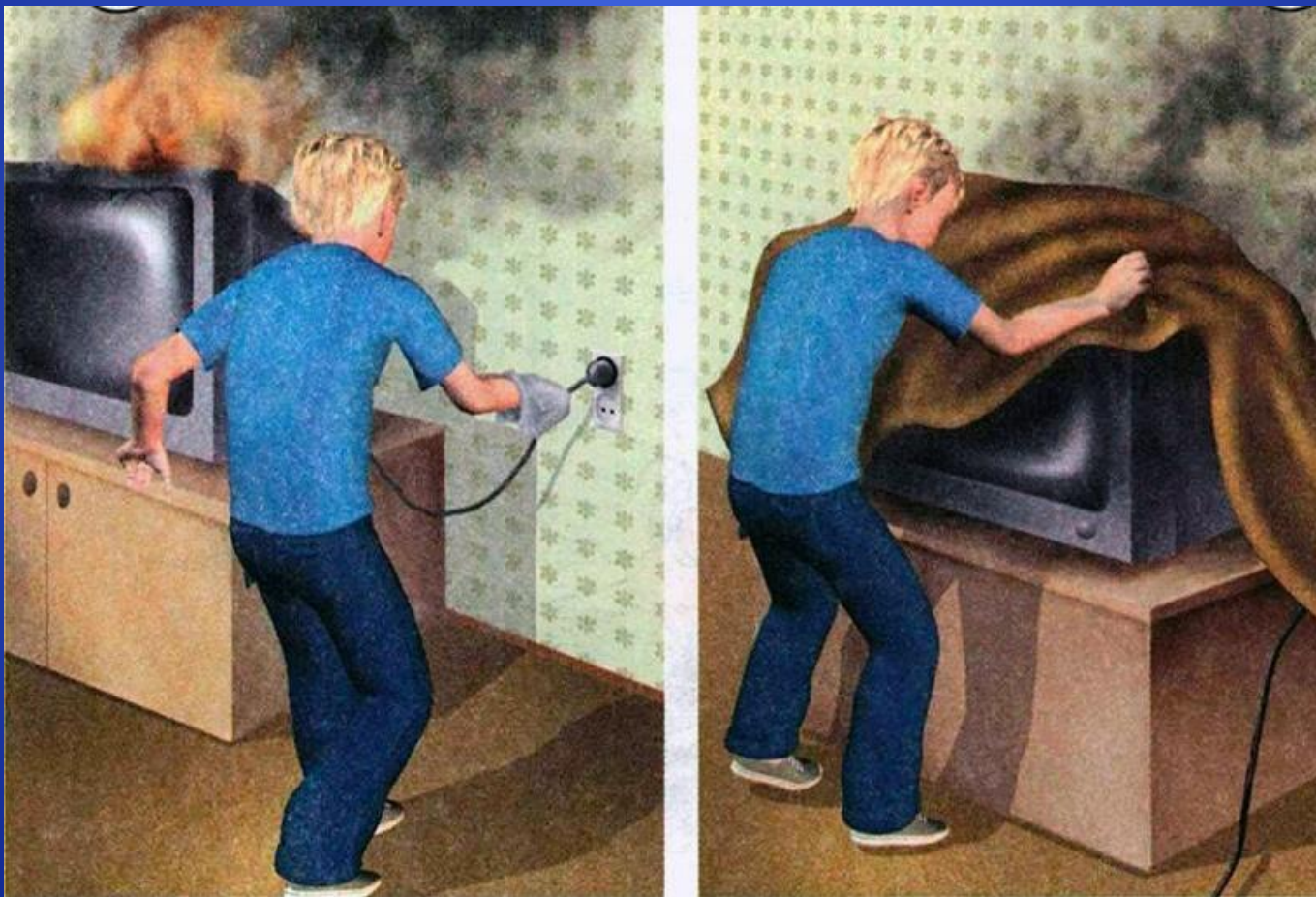

*Рис. 8.
Гасіння
палаючого
одягу*

Пошук і рятування маленьких дітей

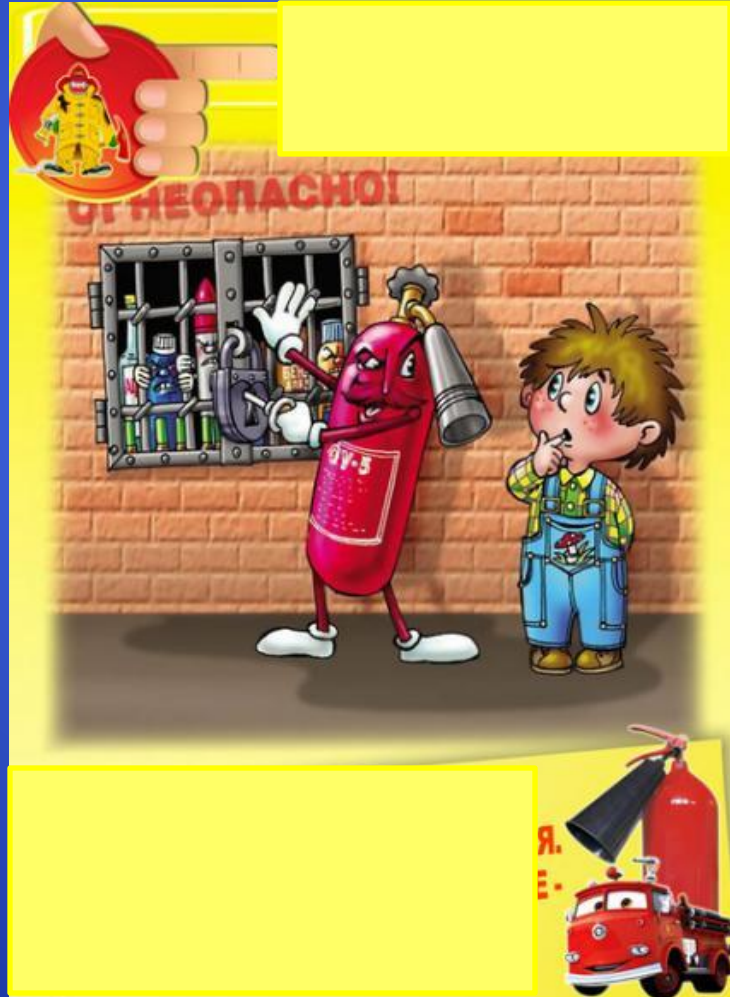
Ваші дії, якщо загорівся телевізор

Рятувальникам краще користуватися вологими пов'язками

Забезпечте надійне зберігання легкозаймистих речовин і матеріалів

Як правильно розводити вогнище у лісі

- ✓ територія діаметром не менше півметра очищається від сухої рослинності, гілок, і іншого горючого матеріалу;
- ✓ місце для розведення вогнища обмежується каменями або ґрунтовою обваловкою;
- ✓ дрова та інший горючий матеріал розташуйте таким чином, щоб виключалася можливість їх загорання від відкритого полум'я, високої температури навколишнього середовища або іскри.

**Дотримуйся правил пожежної
безпеки!**

**Вчора ми ходили в ліс,
а в ночі той ліс пропав.
Так від нашого костра
вчора ліс згорів до тла.**

Як правильно гасити невелику пожежу

Невелику пожежу намагайся загасити, залити водою, забити довгим гіллям з листям, закидати землею.

Якщо не вдається загасити полум'я - не панікувати, швидко залишити небезпечну зону, викликати пожежників.

Повінь

- Природне лихо, що виникає, коли **вода виходить за межі звичайних для неї берегів і затоплює значні ділянки суходолу.**
- Зазвичай причиною повені є значне підвищення рівня води. На річках це трапляється внаслідок збільшення притоку води **під час танення снігів, сильних дощів ; а також через прорив дамби.**

● Прорив дамби на ГЕС

Дії населення під час повені

- Якщо ви спостерігаєте підйом води, знаходячись на першому поверсі чи інших поверхах будинку, або на вулиці - **необхідно залишити свою квартиру, піднятися на верхні поверхи будинку.**
- Якщо будинок одноповерховий – зайняти приміщення на горищах.
- Швидко **зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти та інші самі необхідні речі.**
- Надайте допомогу дітям, інвалідам та людям похилого віку.
- Якщо є можливість евакуації - негайно залишіть зону затоплення.
- Перед виходом з будинку **вимкніть електро - та газопостачання, загасіть вогонь у грубах.**
- Зачиніть вікна та двері.
- Якщо є час - закрийте вікна та двері першого поверху дошками (щитами).

- Відчиніть хлів - дайте худобі можливість рятуватися.
- Потрапивши у воду, **слід скинути із себе важкий одяг і взуття**, знайти поблизу плаваючі чи підвищені над водою предмети, скористатися ними до отримання допомоги.

Снігові лавини

- **Це швидкий рух величезної маси снігу** (або льоду) вниз крутими схилами гір.
- Схід лавини із сухого снігу може супроводжуватися утворенням сніго - повітряної хвилі.
- **Виникає раптово** і загрожує життю , здоров'ю людей та спричиняє шкоду об'єктам економіки і довкіллю.
- В Україні снігові лавини поширені у Карпатах та Кримських горах.

Міри безпеки :

Не виходьте в гори під час снігопаду і негоди.

Уникайте місць можливого сходження лавин.

При крутизні схилів більше 45° лавини сходять практично при кожному снігопаді.

На шляху лавина – ваші дії:

- Будьте уважні до **перших ознак** сходження лавин – це звуки **потріскування льоду, білий пил**, що котиться в низ, **снігові грудки**.
- Спробуйте **відбігти з її шляху і забратися на висоту** (на дерево, скелю), щоб пропустити лавину під собою.
Якщо лавина зривається досить високо, прискореним кроком або бігом підіть з шляху лавини в безпечне місце або сховайтеся за виступом скелі. **Не можна ховатися за молодими деревами.**

- Якщо від лавини неможливо піти, звільніться від речей, прийміть горизонтальне положення, підібгавши коліна до живота і зорієнтувавши тіло у напрямку руху лавини. Закрийте ніс і рот рукавицею, шарфом, комірком.
- Рухаючись в лавині, плавальними рухами рук намагайтеся триматися на поверхні лавини, переміщаючись до краю, де швидкість нижче.

Рятувальні роботи після сходження лавини

Снігові замети

- Це природне стихійне лихо - **наслідок снігопадів, тривалість яких може бути від 16 до 24 годин.**
- Замети дуже впливають на господарську діяльність : снігом заносяться залізничні колії, автомобільні шляхи, що порушує нормальне життя населених пунктів.

Ваші дії під час снігових заметів

- Снігова буря може тривати кілька днів, тому необхідно :
 - ✓ зробити запаси продуктів харчування, води, предметів першої необхідності,
 - ✓ обмежити пересування, особливо на власному транспорті;
 - ✓ відмінити заняття у школах, закрити дитячі садки.

Лише у виняткових випадках виходьте з будинків.

Якщо снігова буря застала вас в дорозі :

- в автомобілі можна рухатися тільки по центральних дорогах і шосе;
- забороняється відходити від машини за межі видимості.
- Якщо автомобіль не може просуватися далі по дорозі, подайте сигнал тривоги переривчастими гудками, повісьте яскраву тканину на антену, чекайте допомоги в автомобілі. При цьому можна залишити мотор працюючим, **відкривши скло для забезпечення вентиляції й запобігання отруєнню чадним газом.**

- Якщо ви втратили орієнтацію, пересуваючись пішки поза населеним пунктом, зайдіть у перший будинок, що трапиться.

Ураган

- Це **дуже сильні вітри**, що спричиняють велике руйнування — на суші валять будівлі, зривають дахи, з корінням виривають дерева, перекидають лінії електропередач.
- Як правило, ураган охоплює територію діаметром від **150 до 600 км**, а швидкість вітру при цьому досягає **від 11 до 55 м / сек.**

- Відмінною особливістю ураганів є спокійна пляма в самому його центрі, так зване «око» урагану.
- Розмір «ока» становить **від 5 до 20 км** у діаметрі.

Буря

Це тривалий, дуже сильний вітер зі швидкістю більше **20 м / с**, спостерігається зазвичай при проходженні циклону і супроводжується сильним хвилюванням на морі і руйнуваннями на суші.

Смерч

- Смерч - вид **кільцевої бурі** /атмосферний вихор /, що виникає в купчасто - дощовій (**грозовій**) **хмарі** і поширюється вниз, часто до самої поверхні Землі , **у вигляді хмарного рукава або хобота**. В хоботі повітря обертається зі швидкістю **до 100 м/с**.
- Зона дії смерчу ніколи не перевищує в **діаметрі 2,5 км** .
- Він руйнує на своєму шляху практично все підряд.
- Зазвичай смерчі починаються на території, де вже йде гроза, а хмари темні і воронкоподібні.
- **Існує смерч недовго**, переміщаючись разом з хмарою.

Правила поведінки під час урагану, смерчу, бурі

1. Загасіть вогонь у печах, відключіть електроенергію, закрийте крани на газових мережах.

2. Якщо ураган, смерч, буря **застали Вас у будівлі**

✓ з балконів, лоджій приберіть предмети, які можуть травмувати людей;

✓ відійдіть від вікон і займіть безпечне місце біля стін внутрішніх приміщень, в коридорі, у вбудованих шафах, у ванних кімнатах, туалеті, коморах, в міцних шафах, під столами.

Найбільш безпечним місцем є **сховище** або **підвал**.

- **Якщо ураган, смерч, буря застали Вас на вулицях;** за межами населеного пункту - **тримайтеся якомога далі** від легких споруд, будівель, мостів, естакад, ліній електропередачі, дерев, річок, озер і промислових об'єктів.
- **Не заходьте в пошкоджені будівлі,** так як вони можуть обрушитися при нових поривах вітру.
- **Найдоцільніше сховатися у** канаві, ямі, яру, **будь якій низині:** лягти на дно заглиблення і щільно притулитися до землі.

Гроза

це атмосферне явище, пов'язане з електричними розрядами в купчасто-дощових хмарах. Супроводжується блискавкою та громом.

На даному фото відео регістратор зафіксував удар блискавки у парасольку, під якою ховалися мати і її маленька донька.

Ваші дії під час грози

- Щоб знизити ризик враження блискавкою на відкритій місцевості, **не можна ховатися під високі дерева**, особливо поодинокі.
- На відкритому просторі **краще присісти в суху канаву чи траншею**.
- Не забудьте негайно **вимкнути мобільний телефон!**
- Якщо вас двоє, троє чи більше, – не скупчуйтеся в укритті разом, а **ховайтеся поодинці**.

- Якщо **ви знаходитесь в приміщенні**, негайно зачиніть усі двері, кватирки, вікна і відійдіть подалі від них.
- Тримайтеся на відстані від електроприладів, труб, взагалі **від будь-якого металевого начиння; не користуйтеся водопроводом.**

На цьому фото – удар
блискавки у Ейфелеву вежу

Зсуви

Це достатньо повільне переміщення маси гірських порід схилом під дією власної ваги і додаткового навантаження внаслідок підмиву схилу, перезволоження, сейсмічних поштовхів, а також впливу свідомих чи несвідомих дій людини / надмірний вивіз ґрунту, вирубка лісів / .

Згідно з міжнародною статистикою, до 80% сучасних зсувів викликані діяльністю людини.

● Зсуви шкодять сільськогосподарським угіддям, населеним пунктам, підприємствам, руйнують дороги.

Зсув біля Андріївського собору у Києві.

- Оглядовий майданчик з боку Дніпра "повис в повітрі". Грунт почав сповзати після того, як на схилі вирубували дерева, які корінням утримували землю.

Ваші дії в разі попередження про зсув

- Підготуватися до можливої евакуації з місця зсуву.
- Залишаючи приміщення, слід загасити вогонь, перекрити газові крани, вимкнути світло і електроприлади. Це допоможе уникнути пожежі.
- Візьміть документи та зберіть найбільш цінні і необхідні речі, невеликий запас продуктів харчування на декілька днів, ліки, кишеньковий ліхтарик.

Обвал

- Це відрив і **катастрофічне падіння великих мас гірських порід**, їх перекидання, дроблення і скочування на крутих і обривистих схилах.
- Обвали природного походження спостерігаються у горах, на морських берегах і обривах річкових долин. Вони відбуваються в результаті ослаблення пов'язаності гірських порід під впливом процесів вивітрювання, підмиву, розчинення і дії сил тяжкості.

- Виникненню обвалів сприяють геологічна будова місцевості, наявність на схилах тріщин та зон дроблення гірських порід.
- До 80% сучасних обвалів пов'язані з людським фактором (в основному під час неправильного проведення робіт у будівництві та гірських розробках).

Сель

- Стрімкий русловий потік, який **виникає раптово** .
- Складається із **води, піску, бруду та уламків гірських порід** і характеризується різким підйомом рівня води, хвильовим рухом, коротким терміном дії.
- Сель створює загрозу життю і здоров'ю людей, завдає шкоди об'єктам і довкіллю.

- **Причинами** виникнення селевих потоків **бувають** сильні зливи, інтенсивне танення снігу та льоду, прорив гребель водойм, землетруси та виверження вулканів; **людські чинники:** вирубка лісів на гірських схилах, вибухи при прокладанні доріг, роботи у кар'єрах.

- Населення, яке проживає в зсуво -, селе - і обвало небезпечних зонах, **має знати осередки, можливі напрями і характеристики цих небезпечних явищ.**
На основі даних прогнозу до мешканців та керівників підприємств завчасно доводиться інформація про небезпеку, а також щодо порядку подачі сигналів про загрозу виникнення цих явищ.
- При загрозі зсуву, селю або обвалу та за наявності часу організовується **завчасна евакуація населення,** сільськогосподарських тварин і майна із загрозованих зон в безпечні місця.
- **Населення цих небезпечних гірських районів зобов'язано проводити заходи по зміцненню будинків і території, на якій вони зведені; брати участь у роботах зі зведення захисних інженерних споруд.**

Підпорна
стінка

Зелені насадження
(дерева, кущі, трава)

Георешітка

Правила поведінки при загрозі обвалу, селю, зсуву:

- При загрозі зсуву, селю, обвалу, якщо часу для евакуації немає, щільно закрийте двері, вікна, вентиляційні та інші отвори. Вимкніть електрику, воду, газ. Легкозаймисті та отруйні речовини видаліть з будинку і при можливості ховайтесь в ямах або погребях.
- У разі екстреної евакуації самостійно виходьте в безпечні підвищені місця (маршрут евакуації повинен бути вивчений заздалегідь). Майте документи, запас продуктів харчування, води, одягу і медикаментів.
- Можлива ситуація, коли люди, будівлі та споруди опиняються на поверхні рухомого зсувного потоку. У такій ситуації, покинувши приміщення, слід просуватися по можливості вгору і, діючи за обстановці, остерігатися при гальмуванні зсуву частини брил, каміння, уламків конструкцій, земляного валу, осипів, що скочуються з тильної його частини.
- Після закінчення обвалів, зсувів і селів, перед поверненням в свої будинки необхідно переконатися у відсутності повторної загрози.
- Ці явища найчастіше відбуваються в гірських районах, куди зовнішня допомога через руйнування доріг частіше приходить із запізненням, тому люди, що врятувалися, повинні негайно приступити до розшуку і вилучення постраждалих, надання їм першої медичної допомоги, розчищення доріг та першочерговим відновлювальних робіт.

Надзвичайні ситуації

техногенного

характеру і

соціально - політичні

конфлікти

У ЦЕЙ ВАЖКИЙ ЧАС, КОЛИ В УКРАЇНІ ПРАКТИЧНО ЙДЕ ВІЙНА, ЛЮДИ ПОВИННІ ЗНАТИ СИГНАЛИ ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ ТА ВМІТИ ДІЯТИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ

Щоб привернути увагу населення - **вмикають** (протягом не більше **трьох хвилин**) **сирени, гудки** підприємств та деякі інші (попередньо-визначені) сигнальні засоби .

Це є головний попереджувальний сигнал **“УВАГА ВСІМ”**.

В місті повинно працювати **стільки сирен**, щоб вони своїм звуком покрили **всю територію міста**.

За сигналами оповіщення цивільного захисту

- **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»** - швидко вдягніться, загасіть піч, візьміть засоби індивідуального захисту, документи, медикаменти, запас харчів, води, вимкніть електроенергію, газові прилади та **негайно укривайтеся у захисній споруді.**
- **«ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»** - подається штабом цивільного захисту через систему оповіщення, місцеве радіо, телебачення та за допомогою пересувних гучномовців.
- **«РАДІАЦІЙНА НЕБЕЗПЕКА»** - негайно надягніть **засоби індивідуального захисту** та дійте так само як під час сигналу **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»**
- **«ХІМІЧНА НЕБЕЗПЕКА»** - **негайно надягніть протигаз, засоби захисту шкіри** та укрийтеся у захисній споруді.
- Про вихід із захисної споруди та порядок подальших дій Вам буде повідомлено через систему оповіщення та з допомогою посильних.

- Працівники і учні **нашого ліцею** в разі необхідності будуть укриватися у захисній споруді, що розташована **у підвалі адміністративно-навчального корпусу** або у найпростіших укриттях (**підвальних приміщеннях та погребях власних будинків**), які знижують комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків надзвичайних ситуацій, а також від дії засобів ураження в особливий період.
- Крім вищевказаних небезпек існує небезпека терористичного акту. Так у Харківській області від весни минулого року було скоєно 43 теракти.

Рекомендації щодо дій населення в разі виявлення підозрілих предметів, що можуть бути використані для вчинення терористичного акту

- Не торкатися до виявленого підозрілого предмета, не підходити й не пересувати його.
- Утримуватися від куріння, використання засобів радіозв'язку, у тому числі й мобільного, поблизу даного предмета.
- За можливістю потрібно забезпечити охорону підозрілого предмету й небезпечної зони.
- Під час охорони підозрілого предмета знаходьтеся за захисними спорудами чи предметами, ведіть спостереження.
- Спробуйте повідомити про виявлення підозрілого предмета інших осіб, які знаходяться поруч, забезпечити евакуацію людей з території, що прилягає до небезпечної зони.

- Потрібно **сповістити про небезпечну знахідку**:
- будь-який орган місцевої влади;
- чергові служби правоохоронних органів (**тел . 101; 102**).
- **Надати їм інформацію**
 - ✓ про характерні ознаки ймовірного вибухового пристрою:
 - ✓ місце його розташування;
 - ✓ час виявлення;
 - ✓ про особу, яка виявила підозрілий предмет.
- Намагатися максимально **запам'ятати зовнішність**, одяг **осіб, які залишили предмет**, вид їхнього транспорту та номерні знаки.
- **Дочекайтеся прибуття** на місце виявлення небезпечної знахідки фахівців **піротехніків**.

Основні характерні ознаки, що вказують на належність підозрілого предмета до вибухового пристрою:

- Залишені в громадських місцях (транспорті) без нагляду валізи, пакунки, коробки тощо.
- Зовнішня схожість предмета на боеприпаси, навчально-імітаційні, сигнальні, освітлювальні, піротехнічні вироби.
- Наявність у предмета антени з радіо пристроєм.
- Наявність у предмета годинникового механізму або електронного таймера.
- Наявність у предмета запаху гасу, розчинника, пально-мастильних і хімічних матеріалів.
- Наявність у предмета елементів (деталей), що не відповідають їх прямому призначенню.
- Наявність у дверях, вікнах будь-яких сторонніх підозрілих предметів, закріплених за допомогою дроту, ниток, важелів, шнурів тощо.

Нічого незвичайного. Просто міна підпирає двері!

Війна

- Це конфлікт між політичними утвореннями (державами, угрупованнями) - що відбувається у формі збройного протистояння, військових (бойових) дій між їх збройними силами.

- Як правило, війна має на меті **нав'язування опонентові своєї волі**, силою змінити поведінку іншого, **змусити його відмовитися від своєї свободи, ідеології, від прав на власність, віддати територію**. Основна причина виникнення війн - прагнення політичних сил використати збройну боротьбу для досягнення різних зовнішньо і внутрішньополітичних цілей.

Ваші дії в разі початку війни :

- (Ці поради стосуються жінок з дітьми і людей похилого віку, тобто тих, хто не бере участі у воєнних діях).
- Головна порада в разі початку війни - по можливості швидше **виїхати з міста**. Обміркуйте всі шляхи і методи евакуації, вважаючи резервні варіанти.

- Якщо в мирний час ви зробите хоч якісь елементарні приготування на чорний день, то це дуже допоможе, коли такий день настане. Виживуть ті, у кого буде, що їсти, що пити.
- Пам'ятаєте, в зливному бачку туалету є вода, на якій можна вижити тиждень або навіть довше.

- У зоні військових дій немає такого поняття, як приватна власність ні в кого, крім тих, у кого є зброя.
- Якщо поблизу вашого будинку є **позиція мінометників**, або якщо на даху вашого будинку засів **снайпер**, **біжіть** звідти. Солдати не будуть полювати за снайпером. Простіше знести в такому будинку два верхні поверхи.
- Не біжіть до високої будівлі, щоб сховатися від куль!

- Якщо ви відправляєтеся в дорогу, вам не можна надягати камуфляж.
- Не вдягайте також дорогі, яскраві речі!

- **Краще всього йти з дітьми на руках і білим прапором по відкритій місцевості.**
- **Не беріть кілька сумок! Багаж не повинен важити більше 10 кг на дорослу людину, дітям і літнім людям краще брати ще менше речей.**
- **Громіздкі речі привертають увагу мародера, а також є додатковим об'єктом для снайпера.**

● Найголовніше, що повинно бути в багажі:

- ✓ аптечка,
- ✓ 1,5 літра води,
- ✓ мінімальний запас продуктів,
- ✓ ніж,
- ✓ сірники,
- ✓ ліхтарик

- Не ходіть без документів!
- Напишіть у своєму паспорті на будь-якій сторінці групу крові - це значно збільшить шанси на порятунок, якщо буде отримано поранення.
- Нікуди не ходіть вночі. Вночі править армія, бандити і мародери.
- Не перетинайте кордону. Якщо вам наказують зупинитися - не біжіть від військових!

A(II) R-	B(III) R-
A(II) R+	B(III) R+
AB(IV) R-	O(I) R-
AB(IV) R+	O(I) R+

- В зонах збройних конфліктів саме широке застосування знаходять **міни – пастки**. Потрібно обов'язково пам'ятати, про цю небезпеку. Часто мінуються узбіччя доріг, закладаються міни в русла пересохлих річок, підходи до криниць (джерел води), місць базування противника, стежки і дороги.

- Якщо ви шукаєте, де переночувати в місті, тому що свого будинку більше немає, або ви застрягли десь в дорозі, краще залишитися під відкритим небом на узбіччі, ніж заходити в порожні будівлі, в яких йшли бої або була армія. **Тут кожні двері можуть бути оснащені гранатою.**

- У порожніх будівлях не відкривайте холодильник, не піднімайте кришку унітазу.
- Навіть, якщо в шафі або за дверима нявкає кошеня, що не рятуйте його. Це класична пастка.

- Якщо на вулицях є загиблі, пам'ятайте, що чіпати і перевертати їх необізнаним особам категорично заборонено. **Граната під трупом теж, на жаль, стала сумною класикою всіх конфліктів останнього часу.**
- Якщо можна зняти з загиблого зброю або патрони, не перегортаючи його, зробіть це, але ретельніше обшукувати його не потрібно.

- Згідно з результатами звіту загальної місії Європейського Союзу, Організації Об'єднаних Націй і Світового банку, кошти, необхідні на відновлення Донбасу, оцінюються в 1,520 млрд. доларів.

Але не ці втрати найстрашніші.

Найстрашнішими невинними є людські втрати . На сьогоднішній день загинуло більше 5150 українців (серед них біля 1500 учасників бойових дій і біля 3800 мирних мешканців Донбасу); більше 5,5 тисячі загиблих росіян (особистість яких встановлено) . Є ще велика група зниклих безвісти людей .

[COURTESY PHOTO]

- В першій частині презентації ми з вами розглядали різні природні явища, що можуть стати причиною стихійного лиха (гроза, ураган, торнадо, смерч, град).
- На жаль, під такими назвами розроблено і смертоносну зброю, яку в даний час використовують на Донбасі.

Штурмовий автомат “Гроза”

РСЗВ “Ураган”

”

- кількість направляючих - 16;
- калібр - 220 мм,
- дальність стрільби – 35,8 км;
- площа враження 426 000 кв.м.

РСЗВ "Смерч"

- кількість направляючих - 12;
- калібр 300 мм; дальність стрільби - 120 км;
- площа враження - 672 000 кв.м.

РСЗВ “Град”

- кількість направляючих - 40;
- калібр -122 мм, дальність стрільби - 40 км;
- площа враження 145 000 кв.м.

РСЗВ

“Торнадо”

- Існує три варіанти РСЗВ “Торнадо”: “Торнадо-Г” зі стволами для реактивних боєприпасів калібру **122 мм**, “Торнадо-У” калібру **220 мм** і “Торнадо-С” калібру **300 мм**.
- Вони здатні використовувати для стрільби боєприпаси для систем “Град”, “Ураган” та “Смерч” відповідно.
- У перспективі, як очікується, “Торнадо” зможе запускати крилаті і балістичні ракети.

Обстріл Донецьку із “ Градів”

Ядерний (атомний) вибух

- Це некерований процес вивільнення великої кількості теплової і променевої енергії в результаті ланцюгової ядерної реакції ділення за дуже малий проміжок часу.
- **Атомний вибух** супроводжується звуком, що нагадує грозовий розряд. Сила атомного вибуху залежить від кількості енергії, виділеної в результаті ядерної реакції.
- **В момент вибуху, внаслідок надзвичайно високої температури ($300\ 000^{\circ}\text{C}$), утворюється сліпучо-яскрава вогняна зона (близько 15—150 м), яка складається з пари і газів.**

Небезпечними факторами ядерного вибуху є:

- ✓ радіоактивне забруднення навколишнього середовища,
- ✓ небезпека для всього живого, що опинилося на забрудненій місцевості (загибель людей, тварин, знищення посівів та ін.),
- ✓ виникнення сильних руйнувань на значній території.

- На чорнобильській АЕС – аварія через прошення технології робіт

- На АЕС “ Фокусима 1 ” - аварія як наслідок землетрусу і цунамі

● Наслідки радіоактивного опромінення

Теля, що народилося з подвійною кількістю ніг

Променева хвороба

В зоні ЧАЕС
гриби -
велетні

- Ядерний вибух може статися не тільки через причини, розглянуті вище (неуважність персоналу підприємств ; природні катаклізми).
- В сучасному світі накопичено велику кількість ядерної зброї.
Тому , ядерна війна є найвірогіднішим фактором техногенної катастрофи.

Міжконтинентальна ракета РС-20 "Сатана" .
Несе 16 платформ, одна з яких завантажена «несправжніми» цілями.
Виходячи на високу орбіту всі головки « Сатани » йдуть « у морі» несправжніх цілей і практично не ідентифікуються радаром.
Потужність боєголовок дорівнює 1.200 бомбам, скинутих американцями на Хіросіму. Одним ударом ракета «Сатана» може знищити об'єкти США та Західної Європи на площі до 500 кв. кілометрів.

Ракетний комплекс Р-36М з багатоцільовою міжконтинентальною ракетою важкого класу. Призначений для ураження всіх видів цілей. Дальність стрільби - 11200 ... 16000 км;

З підводного човна «Юрій Долгорукий» був проведений запуск міжконтинентальної балістичної ракети «Булава»

Грунтовий пересувний комплекс "Ярс". 3-4 ядерні блоки. Дальність польоту стратегічної ракети **більше ніж 10 тисяч кілометрів**. Ракети зможуть долати будь-яку систему ПРО

- Вчені передбачають три можливих ефекту світового конфлікту із застосуванням ядерної зброї.
- ✓ По-перше, планета Земля буде оповита значним прошарком ядерного пилу. В результаті - значне зменшення освітленості планети; всесвітнє зниження температури на десятки градусів. Настануть так звані ядерна зима і ядерна ніч.
- ✓ По-друге, внаслідок руйнування атомних станцій і сховищ радіаційних відходів станеться забруднення всієї світової території.
- ✓ Третім фактором є голод планетарного масштабу, тому що ядерна війна призведе до знищення сільськогосподарських рослин.
- Висновок : Характер впливу ядерної світової війни на навколишній світ - це глобальна біологічна катастрофа, можна сказати кінець світу.

- З одержанням повідомлення про радіаційну небезпеку **негайно укрийтеся в будинку**. Стіни будинку послаблюють іонізуюче випромінювання.
- **Уменшіть можливість проникнення радіаційних речовин** в приміщення.
- Проведіть йодну профілактику.
- Уточніть місце початку евакуації.
- Попередьте сусідів, допоможіть дітям, інвалідам та людям похилого віку.
- Швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води, найпростіші засоби санітарної обробки та інші необхідні вам речі у **герметичну валізу**.

Дії у випадку раптового виникнення радіаційної небезпеки

- Перед виходом з будинку вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть протигаз (респіратор, ватно-марлеву пов'язку), верхній одяг (плащ, пальто, накидка), гумові чоботи.

- З прибуттям на нове місце перебування, проведіть дезактивацію засобів захисту, одягу, взуття та санітарну обробку шкіри.
- Найефективнішим способом дезактивації є спосіб змивання РВ дезактивуючими розчинами з використанням щіток (дозволяє знижувати зараженість об'єкта в 50 - 80 разів).
- Всі роботи по дезактивації виконуються з використанням засобів індивідуального захисту: протигазу чи ватно-марлевої пов'язки, рукавичок.

- Після офіційного оголошення радіаційної небезпеки, колодязі накрійте.
- Не пийте воду із відкритих джерел та із мереж водопостачання.
- Використовуйте для харчування лише продукти, що не зазнали радіоактивного забруднення.

ХІМІЧНА НЕБЕЗПЕКА

- Аварії (катастрофи) на підприємствах, транспорті та трубопроводах можуть супроводжуватися викидом (випуском) в атмосферу і на прилеглу територію сильнодіючих отруйних речовин (СДОР), таких як хлор, аміак, синильна кислота, та інші.
- Це являє серйозну небезпеку для населення: заражене повітря уражає органи дихання, а також очі, шкіру та інші органи.

Дії у випадку раптового виникнення хімічної небезпеки:

- 1. Уникайте паніки. З одержанням повідомлення про викид (розлив) в атмосферу СДОР та про небезпеку хімічного зараження, виконайте передбачені заходи.
- 2. Надягніть засоби індивідуального захисту органів дихання та найпростіші засоби захисту шкіри.
- 3. По можливості негайно залиште зону хімічного забруднення.
- 4. **Якщо засобів індивідуального захисту немає і вийти із району аварії неможливо, залишайтеся у приміщенні і негайно та надійно герметизуйте приміщення:**
 - уменшіть можливість проникнення СДОР (парів, аерозолів) у приміщення: щільно закрийте вікна та двері, димоходи, вентиляційні люки, щілини в рамах вікон та дверей заклейте, вимкніть джерела газо-, електропостачання та загасіть вогонь у печах.
- Чекайте повідомлень органів влади з питань надзвичайних ситуацій через засоби зв'язку.

- 5. Якщо є можливість евакуації:
- ✓ швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води та інші необхідні речі у герметичну валізу та підготуйтеся до евакуації.
- ✓ попередьте сусідів про початок евакуації. Надайте допомогу дітям, інвалідам та людям похилого віку. Вони підлягають евакуації в першу чергу.
- ✓ залишаючи приміщення (квартиру, будинок) вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть засоби захисту.
- ✓ виходьте із зони хімічного зараження **в бік, перпендикулярний напрямку вітру** та обходьте тунелі, яри, лощини - в низинах може бути висока концентрація СДОР.

- Вийшовши із зони зараження, зніміть верхній одяг, ретельно вимийте очі, ніс та рот, по можливості прийміть душ.
- З прибуттям на нове місце перебування, дізнайтеся у місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування адреси організацій, що відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

